

HUNPROTEXC

TELJESHOSSZÚSÁGÚ HUMÁN KOMPLEMENT PROTEÁZOK SZERKEZET-FUNKCIÓ VIZSGÁLATA

GÁL PÉTER, PÁL GÁBOR

ELTE

Harmat Veronika
Nagy Zoltán Attila
Pál Gábor

ELKH

Kocsis Andrea
Végh Barbara
Dobó József
Gál Péter

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROJEKT

Teljeshosszúságú humán komplement proteázok szerkezet-funkció vizsgálata

Probléma

A mozaikszerkezetű MASP-2 proteáz létfontosságú immunfolyamatok kulcsszereplője, és egyben fontos terápiás célpont is. Ugyanakkor a teljes molekula térszerkezete még feltáratlan.

Gál Péter

TTK Enzimológiai Intézet
Hozzájárulás: teljes hosszúságú MASP-2 előállítása

Pál Gábor

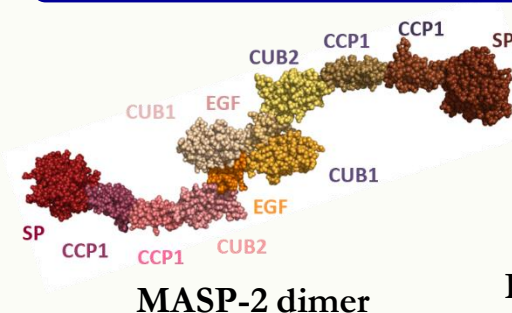
ELTE TTK
Biokémiai Tanszék
Hozzájárulás: MASP-2 gátló mono- és bivalens ecotin előállítása

CÉLOK

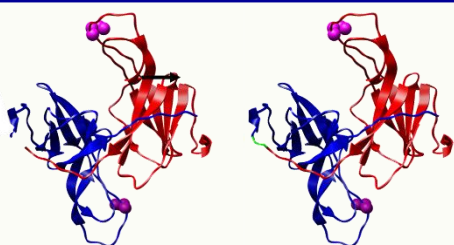
Teljeshosszúságú, bivalens ecotinnal összerendezett, dimer MASP-2 proteáz atomi felbontású térszerkezet-meghatározása krio-EM vagy RTG krisztallográfia segítségével. A MASP-2 aktiváció mechanizmusának kiderítése monovalens és bivalens Ecotinnal

Molekuláris „eszközök”

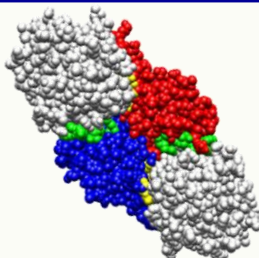
Kísérletes megközelítés: szerkezet

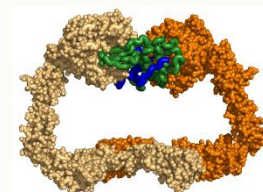
MASP-2 dimer

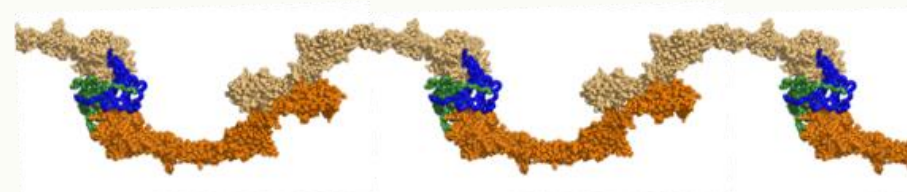
Bivalens vad és monovalenssé tehető egyláncú Ecotin

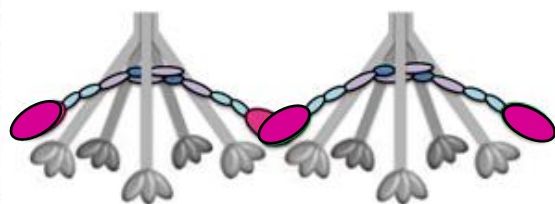
Ecotin:proteáz heterotetramer

Ecotinnal gyűrűbe zárt MASP-2 dimer: vizsgálat: RTG krisztallográfia / krio-EM

Ecotinnal filamentumokba rendezett MASP-2 dimerek vizsgálat: krio-EM

A monovalens és bivalens ecotin formák általi gátlással meghatározható, hogy a MASP-2 aktivációja felismerőmolekula komplexen belül, vagy komplexek között zajlik

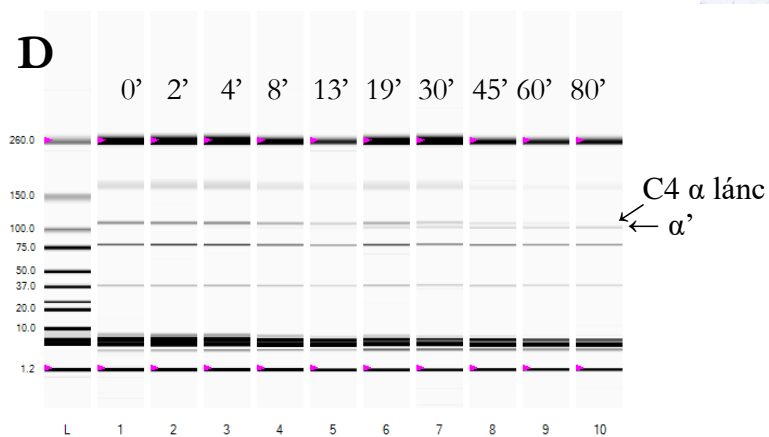
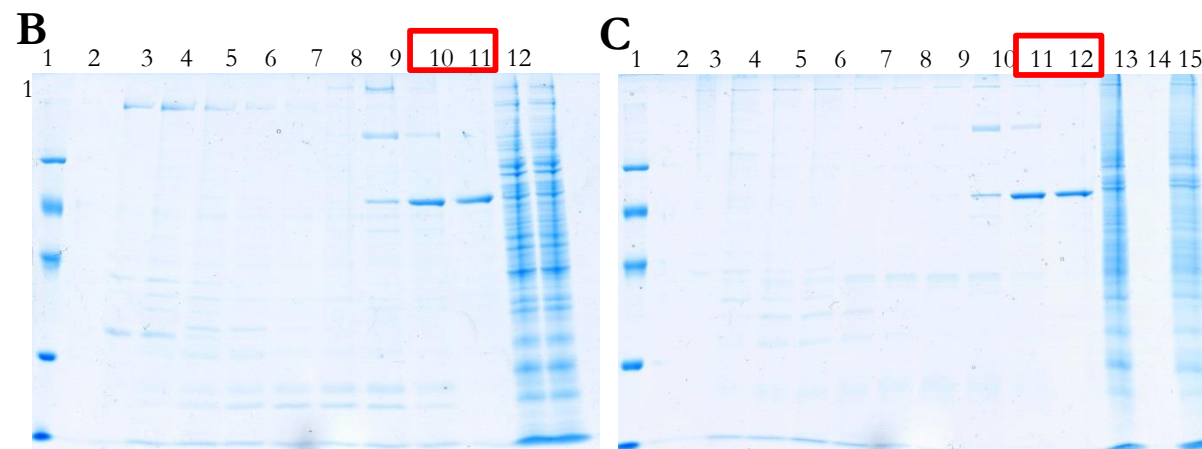
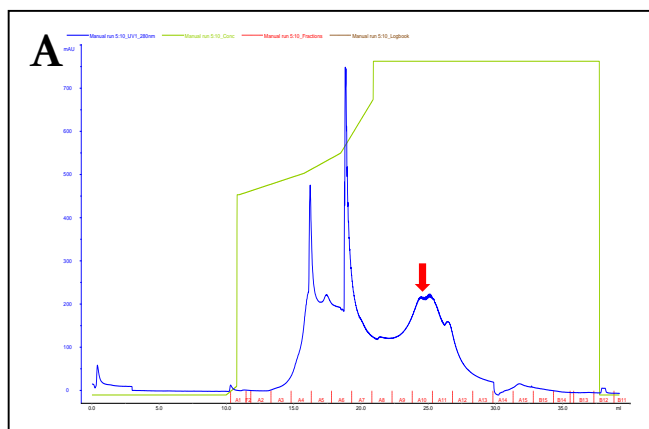

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL MEGVALÓSULÓ PROJEKT

Aktív, teljes hosszúságú MASP-2 előállítása

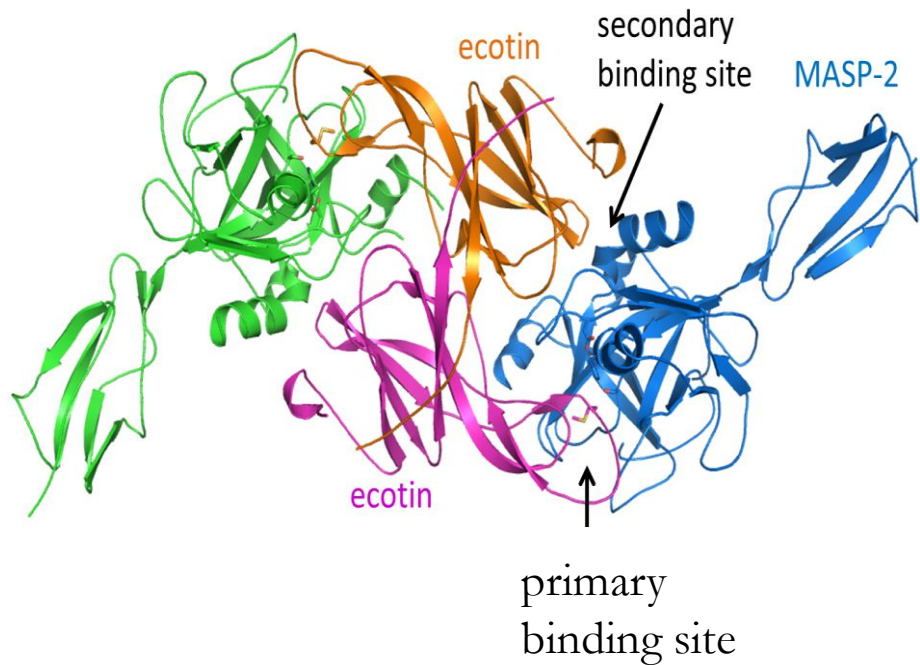
- A teljes MASP-2 gén klónozása pVL1393 rovarsejt expressziós vektorba His-tag nélkül
- Zimogén MASP-2 termelése Sf9 rovarsejt rendszerben
- (A) Sejtfelülészó tisztítása affinitás kromatográfiával MBL-oszlopon
- Tisztítási frakciók ellenőrzése SDS-PAGE gélen
- (B) redukált, (C) nemredukált
- Zimogén MASP-2 aktiválása termolizinnel
- A teljes hosszúságú MASP-2 aktivitásának vizsgálata természetes szubsztrátján, a C4 fehérjén (D) kapilláris gélelektroforézissel

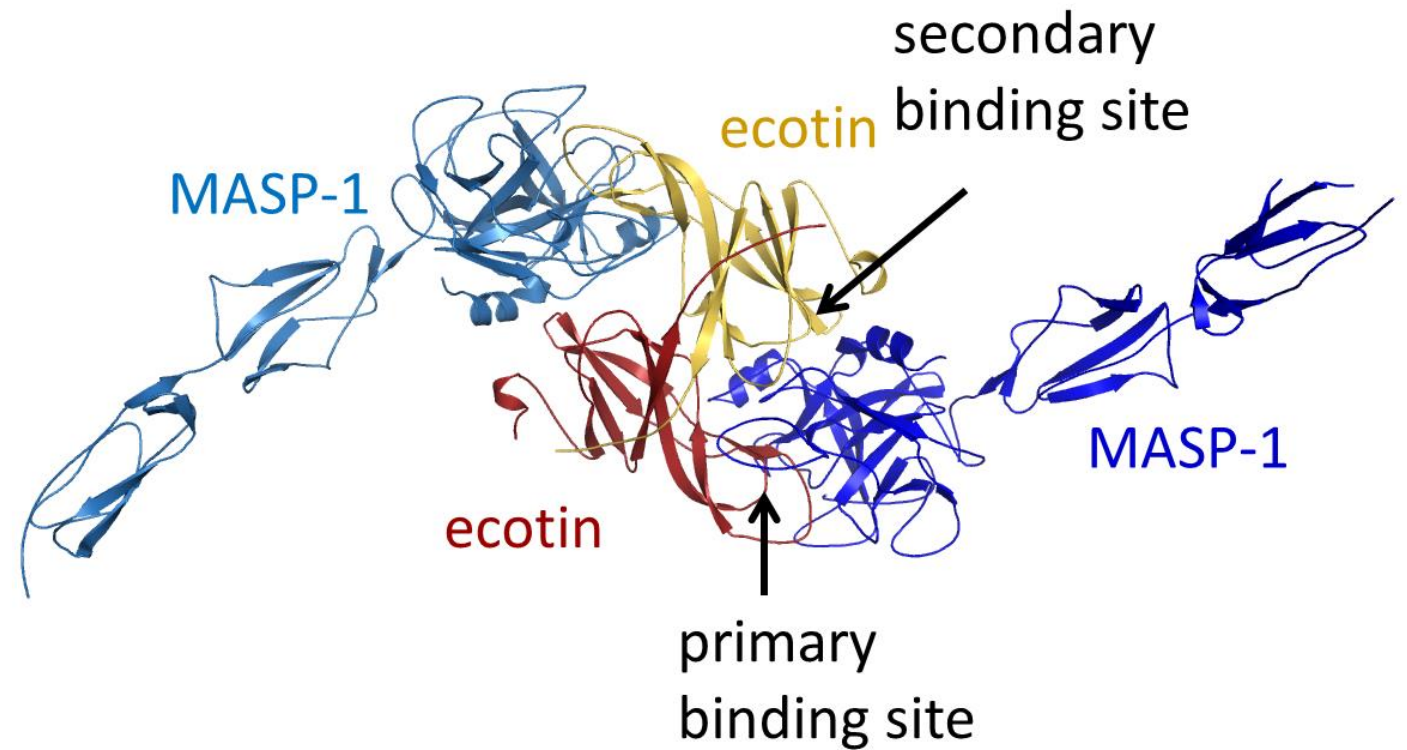
60 perc után a C4 fehérje α láncát a MASP-2 enzim teljesen elhasította, a gélen csak az α' hasított lánc látszódik.

Rövid enzim formák esetében sikerült feltárni a MASP-2 : ecotin és a MASP-1 : M84R ecotin kristályszerkezetét

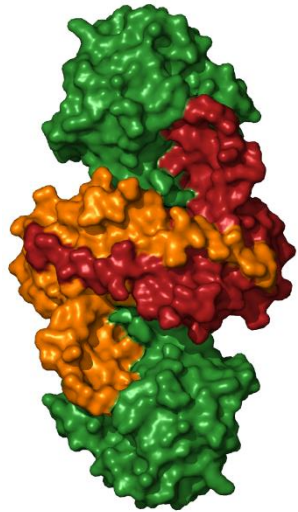
MASP-2 : WT ecotin komplex

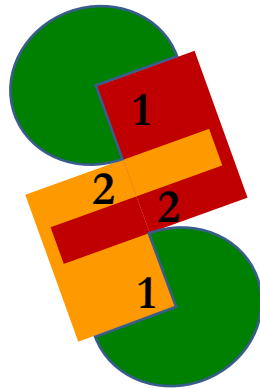
MASP-1 : M84R ecotin komplex

Az ecotin mind a 3 MASP enzimet gátolja. Kérdés, hogyan?

Heterotetramer komplex

Első megközelítés
az enzimkötő helyek módosítása

Site1 gyengítés: **M84A**

Site1 erősítés: **M84R**

Site2 gyengítés: **R108A/N110A**

RESEARCH ARTICLE

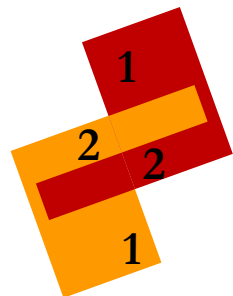
Ecotin, a microbial inhibitor of serine proteases, blocks multiple complement dependent and independent microbicidal activities of human serum

Zoltán Attila Nagy^{1*}, Dávid Szakács^{1*}, Eszter Boros¹, Dávid Héja^{1,2}, Eszter Vigh¹, Noémi Sándor³, Mihály Józsi³, Gábor Oroszán⁴, József Dobó⁴, Péter Gál⁴, Gábor Pál^{1*}

¹ Department of Biochemistry, ELTE, Eötvös Loránd University, Budapest, Hungary, ² Department of Nephrology, Icahn School of Medicine at Mount Sinai, New York, New York, United States of America, ³ Department of Immunology, ELTE, Eötvös Loránd University, Budapest, Hungary, ⁴ Institute of Enzymology, Research Centre for Natural Sciences, Hungarian Academy of Sciences, Budapest, Hungary

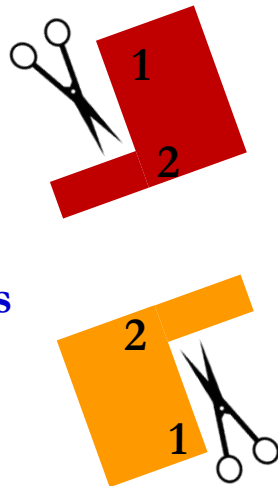
Második megközelítés

A Site1/Site2 pre-organizáció elrontása: **Δ133-142**

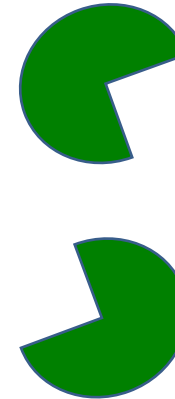
Stabil dimer

Irányított mutagenézis
Δ133-142

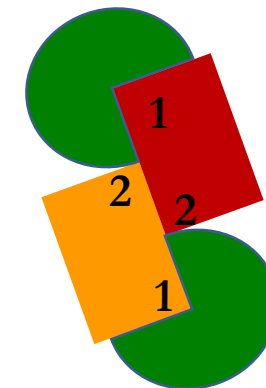

Stabil monomerek

+

↔

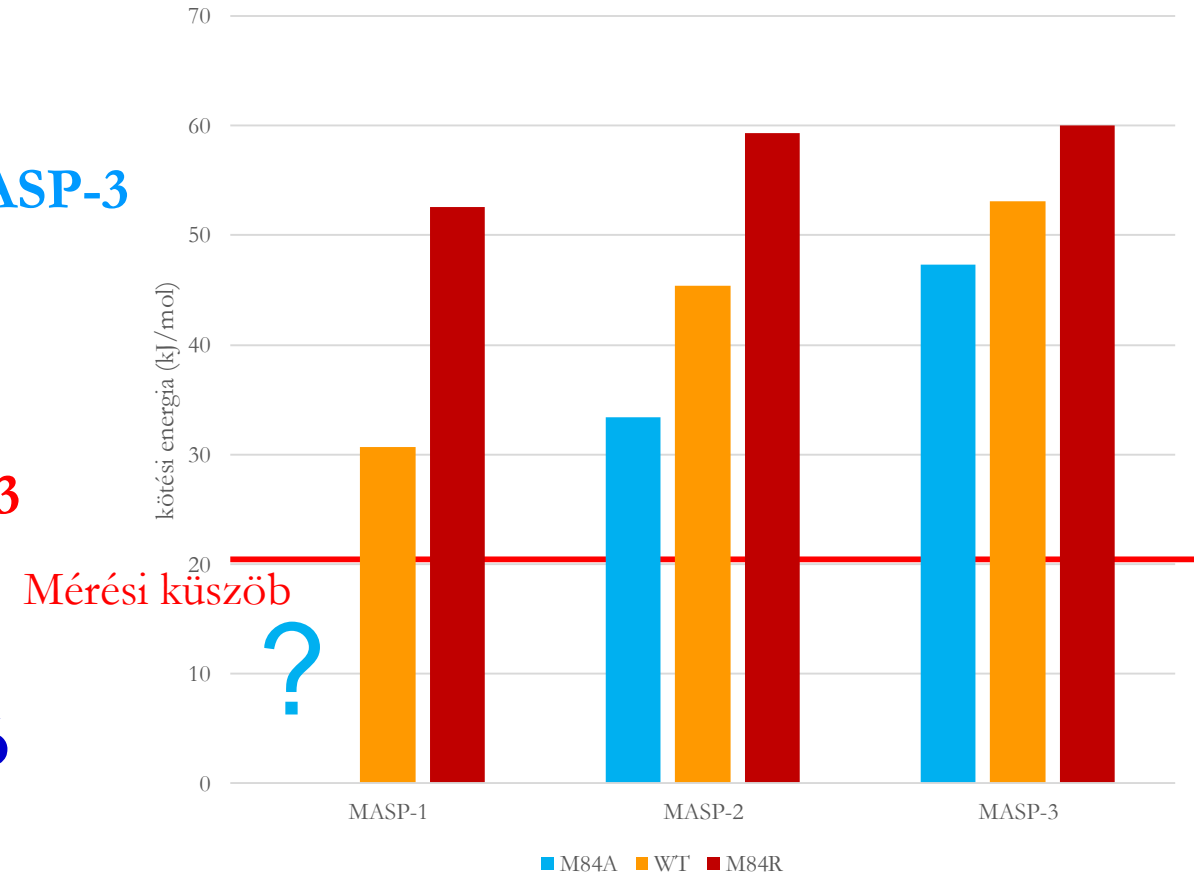

Működőképes Site1 és Site2 esetén monomerből is létrejehet a heterotetramer komplex, de kevésbé stabil

A Site1 hozzájárulás mértéke MASP enzim függő

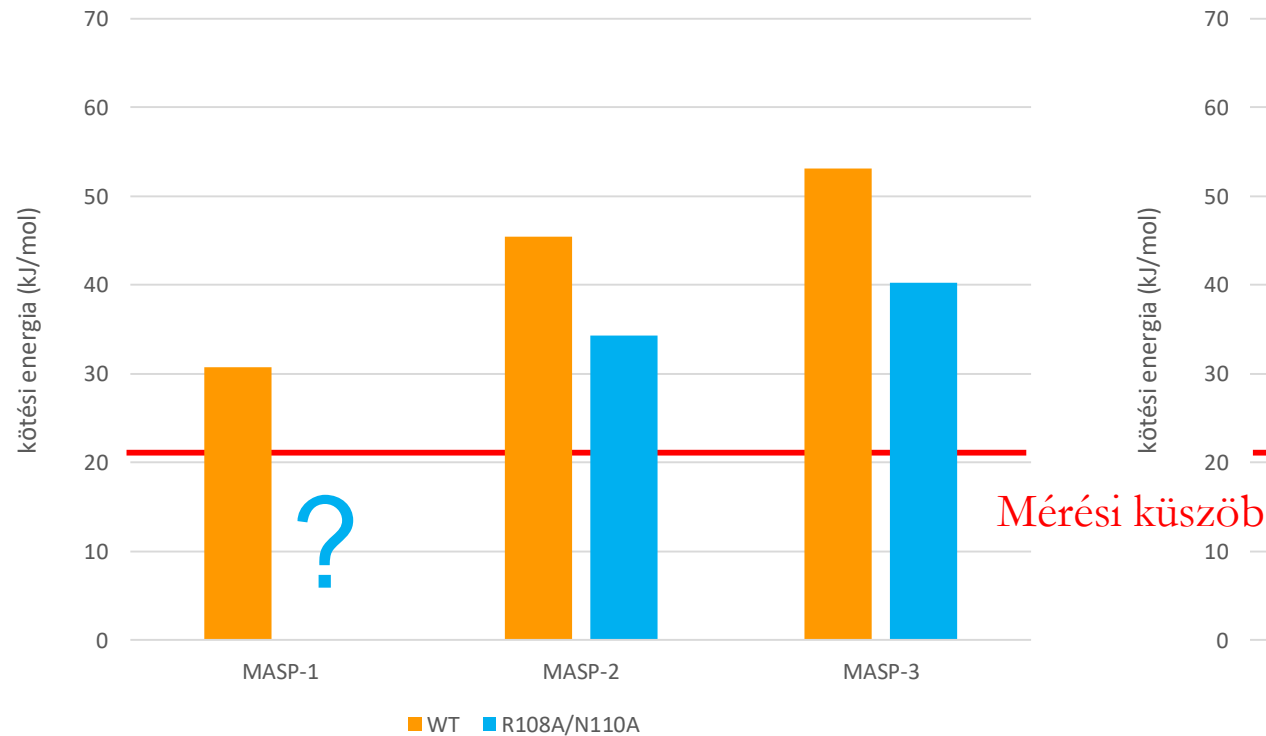
- M84A Site1 kölcsönhatás gyengül
- Gyengülés sorrendje: MASP-1 (?) > MASP-2 > MASP-3
- M84R Site1 kölcsönhatás erősödik
- Erősödés sorrendje: MASP-1 > MASP-2 > MASP-3

A MASP-1 csak Arg P1 esetén gátolható hatékonyan, míg a MASP-2 és MASP-3 Met P1 esetén is

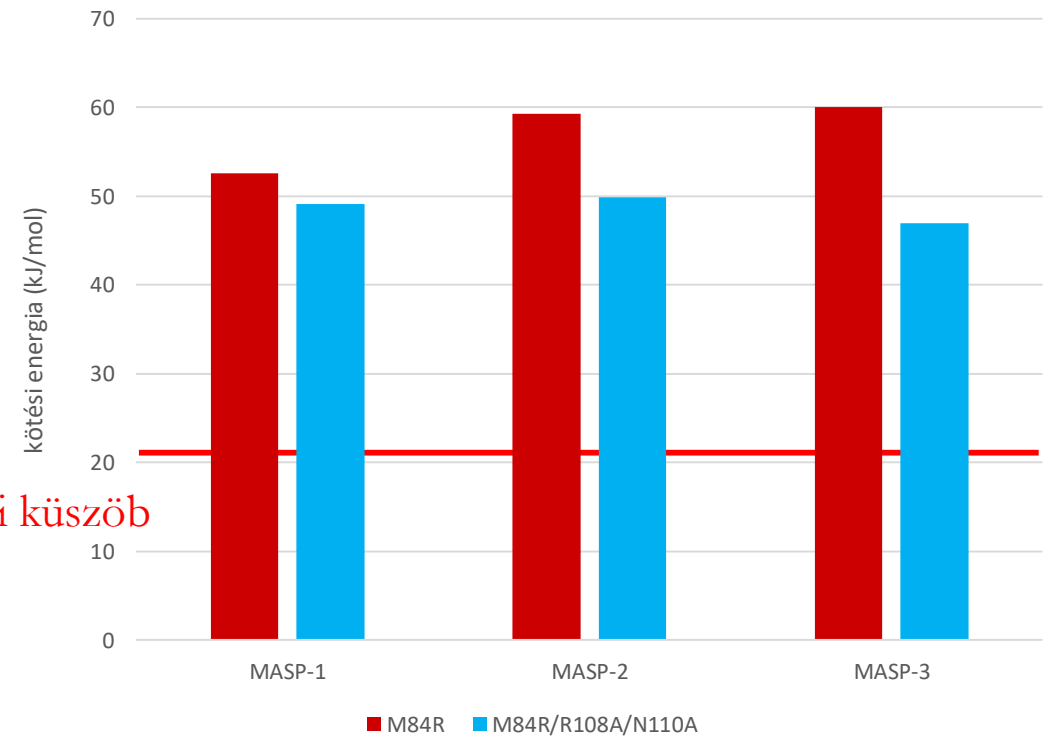

A Site2 hozzájárulás mértéke szintén MASP enzim függő

M84 (eredeti) Site1 esetén

M84R (erősített) Site1 esetén

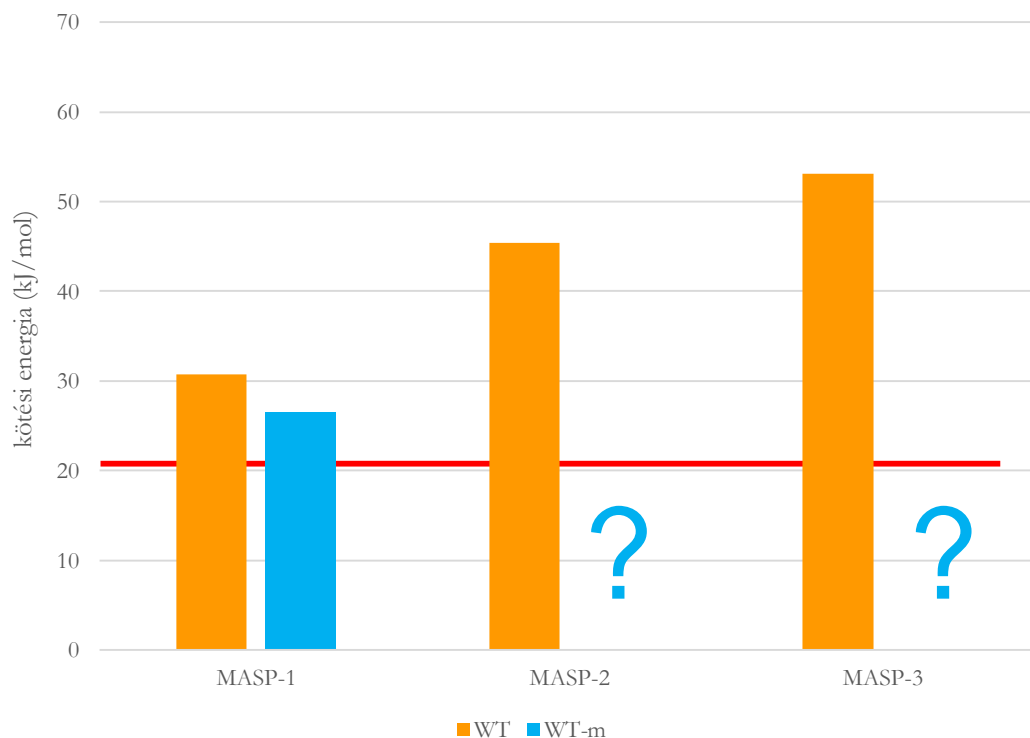

A sorrend megfordult: MASP-3 > MASP-2 > MASP-1

A MASP-3 és MASP-2 számára kimagaslóan fontos a Site2 kölcsönhatás

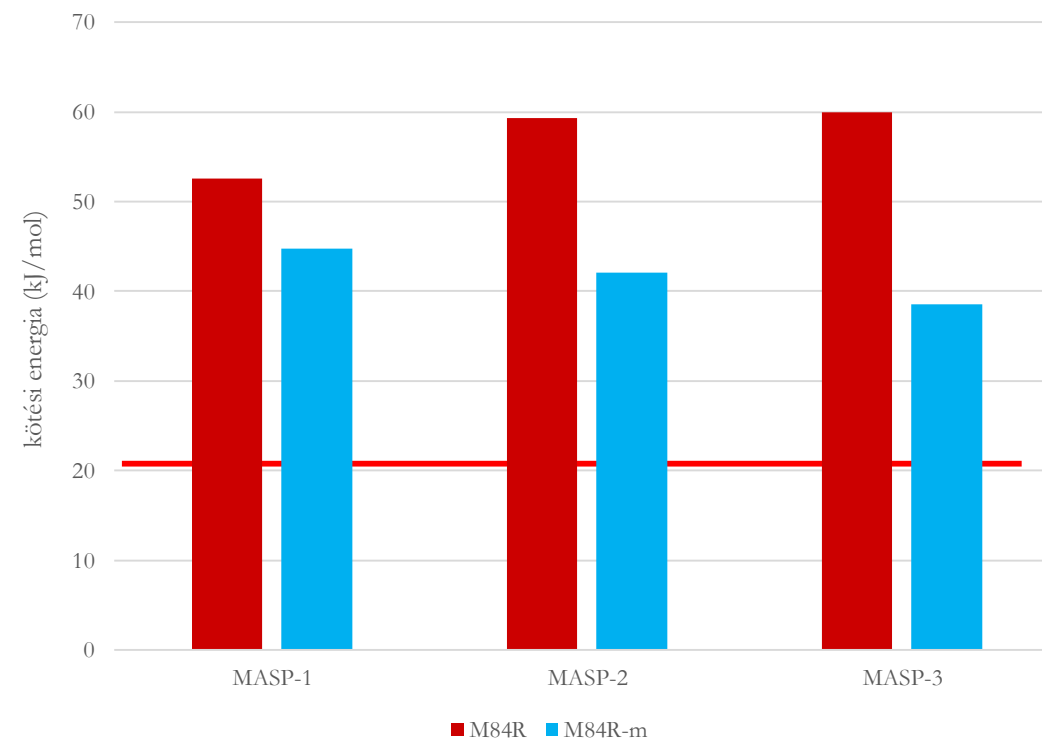
A Site1/Site2 pre-organizáció hozzájárulása szintén MASP enzim függő

M84 (eredeti) Site1 esetén

A sorrend: MASP-3 > MASP-2 > MASP-1

M84R (erősített) Site1 esetén

A MASP-3 és MASP-2 számára kimagaslóan fontos a Site1/Site2 pre-organizáció

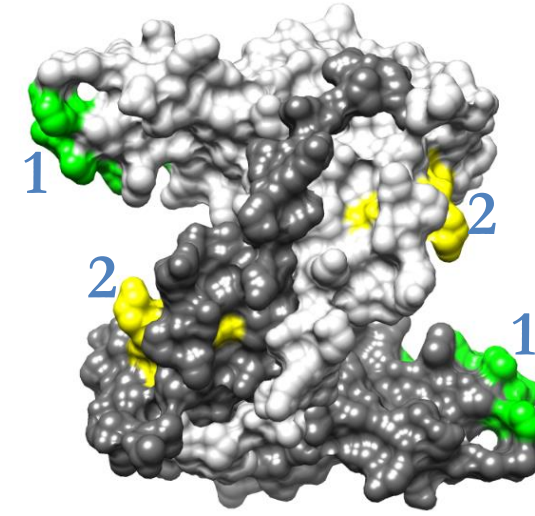
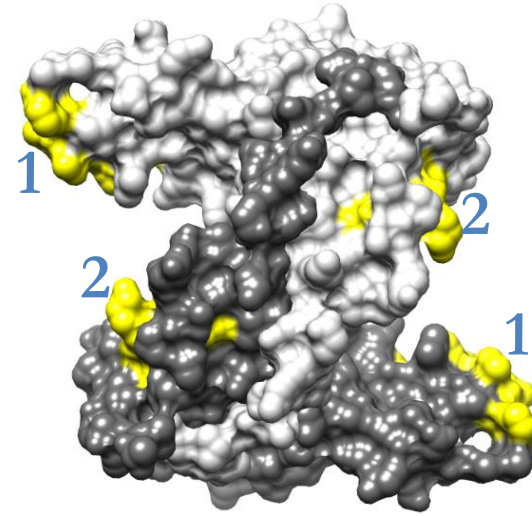
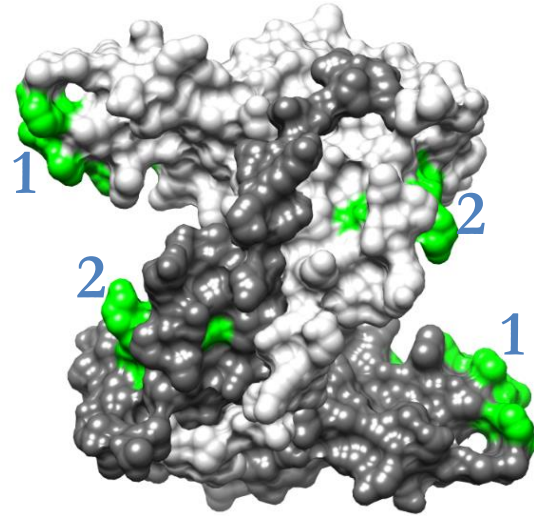
Az egyes kötőhelyek és pre-organizációjuk energetikai szerepe

Célenzim:

MASP-1

MASP-2

MASP-3

$\Delta\Delta G_0$
(kJ/mol)

0-5

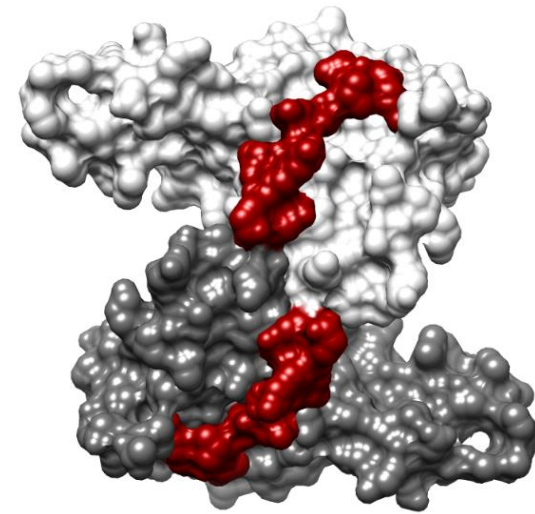
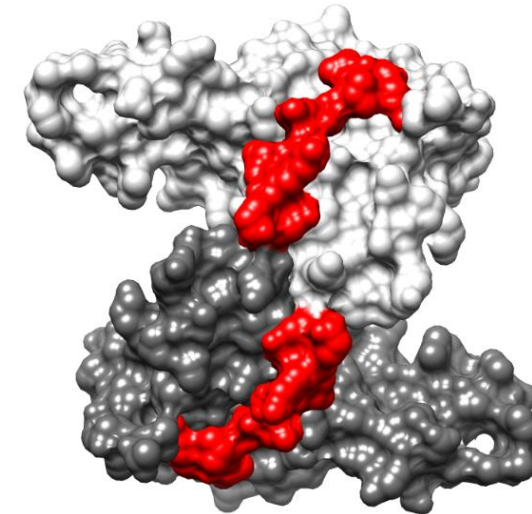
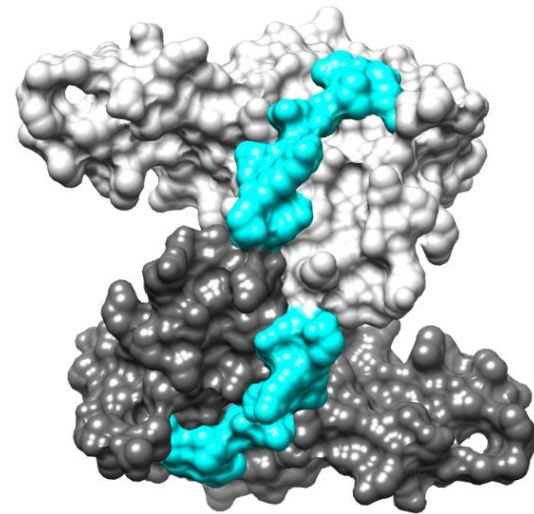
5-10

10-15

15-20

20-25

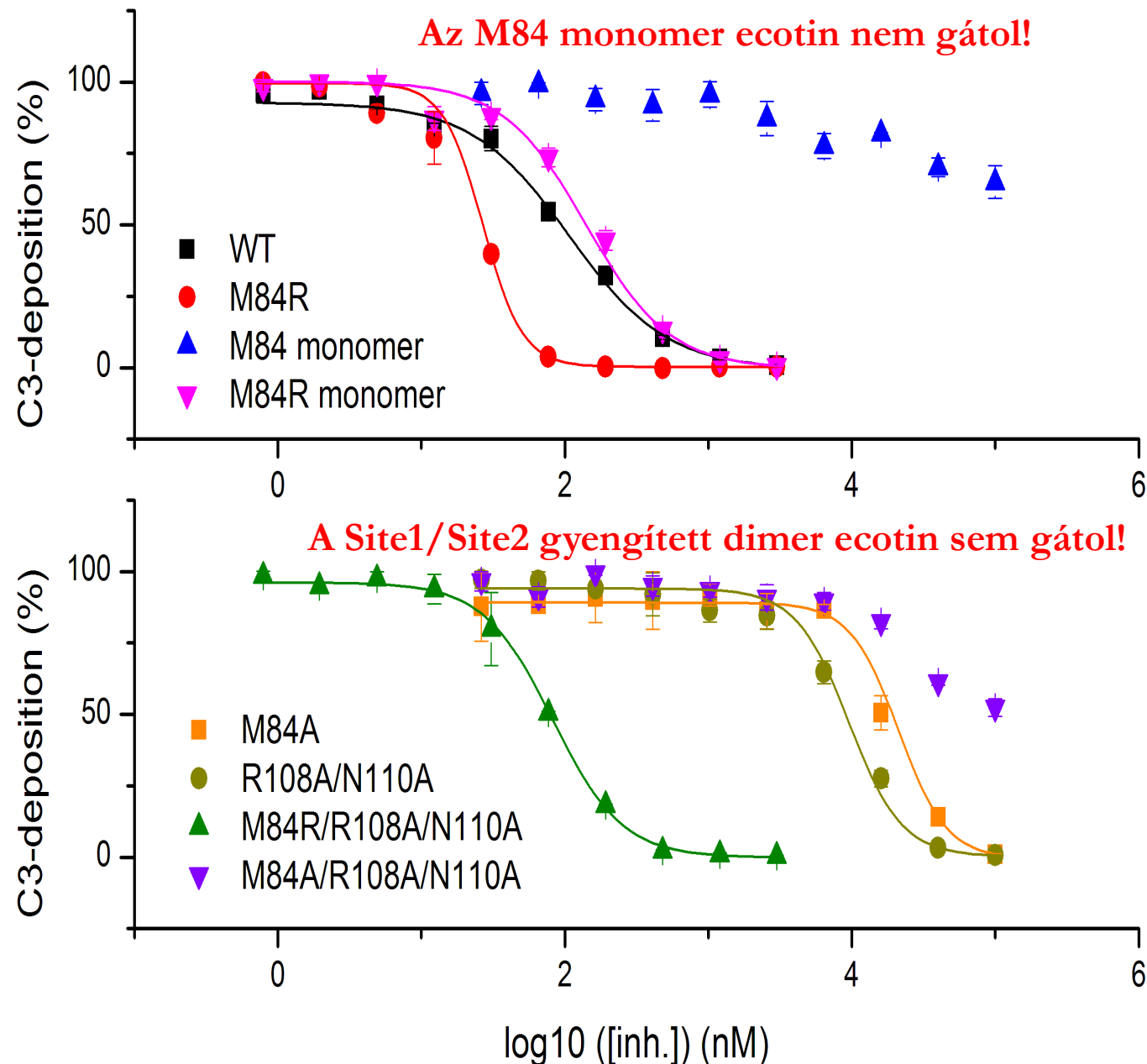
25+

Az egyes kötőhelyek és a pre-organizáció szerepe a lektin út gátlásban

Háttér infó: akár a MASP-1, akár a MASP-2 enzimet gátoljuk, az lektin út gátlást okoz

Variáns	IC50 (nM)
• WT	107
• M84-monomer	ND
• M84R	29
• M84R monomer	141
• M84A	21000
• R108A/N110A	9540
• M84R/R108A/N110A	82
• M84A/R108A/N110A	ND

Következtetések

- Az ecotin kimotripszin-szerű enzimek gátlását is biztosító M84 Site1 felszíne csak gyenge MASP-1 gátlást biztosít, mert a MASP-1 gátlás előfeltétele az R84 Site1
- A lektin út gátláshoz azonban elegendő a MASP-2 gátlás is, ezért lehet a MASP-2 evolúciósan előnyös „célpont”
- A MASP-2 és MASP-3 esetében az erős Site2 kölcsönhatás kompenzálja a gyenge Site1 kölcsönhatást
- A Site1 / Site2 pre-organizáció a MASP-2 és MASP-3 gátlás alapvető feltétele
- Site1 / Site2 pre-organizáció hiányában, azaz monomer ecotinnal a lektin út nem gátolható
- Az ecotin dimerizációt gátolni képes anyagok ígéretes antibiotikum vezérmolekulák lehetnek

Köszönjük a figyelmet!

